

«بمناسبت پنجم ماه جمادی الاول، سالروز ولادت یا سعادت حضرت زینب (ع) و روزپرستار»

زینب (ع)

الگوی تقوی و تعهد

پدر! ما را دوست داری؟ امیر مؤمنان علیه السلام فرمود: «آری! دخترم، فرزندان باره‌های قلب ما هستند». سپس زینب با این مقدمه وارد سؤال اصلی شد و پرسید: «با امانت، حبان لایحتمعان فی قلب المؤمن، حب الله وحب الأولاد وان كان لایله فالشفقة لنا والحب لله حالصاً». پدر! دو محبت. محبت خدا و محبت اولاد. در قلب مؤمن جا نمی‌گیرد، و بناچار آن احساس شما نسبت به ما شفقت و مهربانی است و نسبت به خداوند، محبت خالص است، و بدین ترتیب، زینب خردسال برای پاسخ پدر در مورد «حب» چنین توضیحی زیبا و رسا بیان داشت «فازداد علی علیه السلام بهما حُماً» علی علیه السلام که این درک و شناخت و استعداد را در این دختر و پسر خردسال مشاهده نمود، بر علاقه‌اش نسبت به آنان افزوده گشت.

مقایسه زینب با مریم

بدون شک هر جامعه‌ای که بخواهد در جهت احیای ارزشهای انسانی گام بردارد، نیازمند به وجود نمونه‌ها و الگوهای است که بتواند راهنمای فکری و عملی مردم در زندگی فرد و اجتماعی آنان باشد و از این رو قرآن کریم هم چنانکه برای مردان اسوه‌هایی معرفی نموده است؛ برای زنان نیز به معرفی بانوان نمونه‌ای پرداخته است. و در این رابطه در سوره «تحریم» مریم را بعنوان یکی از زنان نمونه معرفی نموده و بر روی پاکدامنی، ایمان و اطاعت و عبادت او تکیه کرده است و آنچه در مورد این بانوی الگو جلب توجه می‌نماید این است که در سوره مریم مسأله نیکس پدر و عفت مادر مریم را مطرح ساخته است. و در آیه ۳۷ سوره آل عمران در باره او فرموده: «فنفقنا رتها بطول حسن وانها نباتاً حشناً وکفلاً زکریا». مریم را پروردگارش بطوری شایسته (برای خدمت در بیت المقدس) پذیرا شد و (استعدادهای درونی) او را روایتید و شکوفا ساخت و زکریا (پیامبر الهی) سرپرستی و تربیت او را به عهده گرفت. و اینها همه از عواملی بود که مریم را در شمار یکی از بانوان اسوه و الگوی جهان برای همیشه قرار داد و از این رو قرآن کریم در آیات یاد شده روی آن عوامل مؤثر در رشد معنوی و تربیت او تکیه کرد است.

تمام این عوامل در مورد زینب کبری سلام الله علیها، مصداق بارز داشت: مادر او حضرت فاطمه علیها سلام، زنی است که در خلقتها و خصوصیت‌های انسانی بعنوان یک مادر و مرئی، تاریخ نظیری برای او نشان ندارد و در عفت و پاکدامنی از مقام ولای عصمت برخوردار است و پدرش امیر مؤمنان علیه السلام در همان خانه‌ای تربیت یافته که فاطمه در آن خانه تربیت گردیده است و از آنجا

بخصوص آنها که در مسرتان معصومین حرکت نموده‌اند بحکم وراثت از بیوع و استعداد بالائی برخوردار بوده‌اند و این بیوع و استعداد از همان آثار خردسالی در حضرت زینب (ع) نیز بخوبی نمودار بود، هنوز سن هفت سالگی را پشت سر نگذاشته بود که به همراه مادرش فاطمه زهرا سلام الله علیها برای دفاع از حق امامت و خلافت امیر مؤمنان علیه السلام به مسجد مدینه رفت و خطبه بلند و پرمتنوعی مادر را که در این رابطه در برابر زنان مهاجر و انصار ایراد فرمود شنید و جمله به جمله آن در ذهن او نقش بست و سپس برای دیگران و از افراد خانواده‌اش نقل و روایت نمود و این خطبه منطقی و مستدل بوسیله او بود که به تاریخ راه یافت، و این حکایت از استعداد و هوش سرشار دختر خردسالی می‌نماید که به محرز شنیدن خطبه‌ای مفصل، تمام آن را با همه زیباترینها و ظرافت‌هایش، حفظ و برای دیگر افراد خانواده‌اش که در آن مجلس باشکوه حضور نداشته‌اند نقل می‌نماید.

و نیز در تاریخ آمده است که روزی امیر مؤمنان علیه السلام در میان دو فرزند خردسال و عزیزش عباس و زینب نشسته بود، حضرت روبه عباس نموده و فرمود: «فلن واجد». بگو یک، عباس آن را گفت سپس فرمود: «فلن اثنان». بگو دو. عباس در پاسخ گفت: «استحیی أن اقول باللسان الذی قلت واجد، اثنان». شر: دارم با زینبی که یکی گفته‌ام دو بگویم. و حضرت چشمان عباس را بسوسید. این آزمایش و پاسخ که اشاره به وحدانیت حق تعالی است از هوش و فراست این پسر خردسال خبر می‌دهد و بعد روبه زینب کرد ولی زینب منتظر سؤال پدر نمانده خود سؤالی مطرح کرده و گفت:

سال ششم هجری مدینه شاهد طلوع اختر تابناکی بود که در دامان فاطمه زهرا علیها سلام درخشید؛ جذب بزرگوارش رسول خدا صلی الله علیه و آله تولد آن نوزاد فرخنده را به مادرش فاطمه زهرا (ع) بزرگ بانوی اسلام، تبریک و تهنیت گفته و نام گرامیش را زینب نهاد. و بدین ترتیب در خانه‌ای که برای امامت و رهبری آئینه اقت اسلامی مردان نمونه تاریخ، پرورش می‌یافت، دختری پا به عرصه وجود گذاشت که می‌بایست در آینده‌ای نه چندان دور به ابقای بزرگترین نقش و رسالت یک زن در تاریخ توفیق یابد.

پیامبر اکرم (ص) در مورد انتخاب نام نیک برای فرزندان، سفارشها فرموده و از آن جمله به امیر مؤمنان علیه السلام می‌فرماید: «یا علی، من حق الولد علی والده ان یحسن اسمه وادبه». یا علی، از حقوق فرزند بر پدرش این است که نامی نیکو برایش برگزیده و او را خوب تربیت نماید. و طبیعی است آن حضرت با چنان حسن انتخابی که داشت بهترین نام را برای او انتخاب نمود و خود قبلاً نام یکی از دخترانش را زینب نهاد و «بره» نام دختر اوسمه را به زینب تغییر داد و بنا بر این ترتیب یکی از نامهای محبوب و مورد علاقه رسول خدا (ص) بوده است و لذا در میان اسامی بانوان آن عصر و بعد از آن، نام زینب فراوان به چشم می‌خورد.

نبوغ و استعداد حضرت زینب (ع)

معمولاً فرزندان خاندان پیامبر صلی الله علیه و آله،

که پس از پیامبر «ص» رهبری و امامت ائمت به عهده او موقوف می شده است، پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله از همان آغاز خردسالی او را برای چنین مسئولیتی عظیم آماده و تربیت می نمود چنانچه خود در این باره می فرماید: «تَرْفَعُ لِي فِي كُلِّ نَوْمٍ مِنْ اخْلَافِهِ عِلْمًا وَيَأْمُرُنِي بِالْاِقْتِدَاءِ بِهِ».

هر روز پرچمی از اخلاق برجسته خویش را برابم برمی افراشتت و مرا به فراگیری و پیروی از آن امر می فرمود. و زینب با چنان تسبیح و استعدادی شگرف تحت تربیت چنین پدر و مادری نمونه تربیت شد، بخصوص که طبق روایات از همان آغاز ولادت زینب به بعد، بطور مکرر، رسول خدا صلی الله علیه و آله حضرت فاطمه و امیر مؤمنان علیهما السلام را در جریان سرنوشتی که در انتظار آن دختر بود، فرار داده بود و زینب می بایست برای ایفای بزرگترین نقش و رسالت یک زن مسلمان در تاریخ مهتا و آمادگی یابد.

زینب سالهای پر حادثه پس از رحلت جدش رسول خدا صلی الله علیه و آله و مبارزات سیاسی و خطابه های پر شور و منطقی مادر را در مورد مسأله خلافت شاهد بود، و حوادث تلخ عصر خلافت پدرش را در کوفه از نزدیک دیده بود و مصیبت رحلت و شهادت جد و مادر و پدر و برادرش امام محسن علیهم السلام را تحمل نمود و بدین ترتیب حضرت زینب در کنار تربیت اخلاقی در بونته حوادث و مشکلات و مصیبت های روزگار کاملاً آبدیده و آزموده شد و بدلیل همین مشکلات و مصیبت ها در گام به گام زندگی او به «ام المصائب» شهرت یافت، و وجود همین حوادث، از او آن چنان بانویی درد آشنا و جوگرفته با مشکلات ساخت که دشوارترین روزهای پر حادثه تاریخ که مردان تاریخ را ناب و نحتمل آن نبود، نه تنها در روح بلند و نیرومند او کوچکترین خللی ایجاد نمود، بلکه استواری و مقاومت او که با منطق رسا و آتشین توأم گشت پایه های کاخ قدرت اموی را متزلزل و سرانجام به نابودی کشانید، و آن رژیمی را که در جنبه نظامی خود را پیروزی انگاشت، از پای در آورد.

نسا و از فرعون و عمل (طالوتی) او و از قوم مستحکار رها کنیم بخش.

از جمله زمینه های آموزنده ای که در زندگی این بانوی نمونه وجود دارد، این است که آیه بعنوان ملکه معسر در دربار فرعون از زندگی راحت و آسوده ای برخوردار است ولی هنگامی که مسأله مبارزه با استکبار و رژیم ضد خدائی فرعون مطرح می شد، آیه به تمام آن آسودگیها و زندگی اشرافیش پشت کرده و تحت رهبری حضرت موسی (ع) مبارزه را از درون کاخ فرعون آغاز می نماید، و تا حد شهادت بر مشکلات مبارزه، صورت باقی می ماند.

زینب کبری در خانه عبدالله بن جعفر است، عبدالله مردی مؤمن و از ثروتمندان و سخاوتمندان عرب است، پدر عبدالله، جعفر طیار در یکی از جنگها به فیض عظیم شهادت نائل می گردد و پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله که بهمین مناسبت بدیدار خانواده جعفر می آید در باره عبدالله چنین دعا می نماید: «اللَّهُمَّ بَارِكْ فِي صَفْتِهِ». خداوند! در معاصلاتش برکت فرستاده و از آن پس عبدالله در هر معامله ای که وارد می شود مصلحت و سود عائدش می شود، و عبدالله از این حال و ثروت برای دستگیری مستضعفان بهره می گیرد و لغتاً به «ابوالمساکین» شهرت می یابد، و بدین ترتیب زینب از همسری توانگر، با ایمان و مهربان برخوردار است ولی هنگامی که مسأله مبارزه با فرعون عصر، بزمین معاویه از سوی برادرش امام حسین علیه السلام مطرح می گردد با اجازه همسرش جناب عبدالله، به همراه دو فرزندش عون و محمد در کاروان بزرگترین نهضت تاریخ شرکت می نماید که پرچم سرخ حبشی را از آن صحرائی خود گرفته کر بلا بدست گرفته و آنرا برای همیشه بر بلندای بام جهان به اهتزاز در آورد و بدین ترتیب قیامی را که آن شهیدان به رهبری حضرت سید الشهداء علیه السلام آغاز کرده بودند، در پیله تاریخ به ثمر رساند و الحاق که از عهده چنین رسالتی عظیم بخوبی بیرون آمد.

زینب و مقام پرستاری

بیماری یکی از حالات ناخواسته انسانی است که گاه و بیگاه به آن دچار می گردد و بطور طبیعی در چنین حالی بیش از هر وقت دیگر نیاز به حمایت و کمکهای انسانی دیگران پیدا می نماید، و پرستاری یکی از آن کمکهای ارزشمند انسانی به انسانهای بیمار است، و حضرت زینب علی رقم تمام مشکلات و مسئولیتهایی که در جریان عاشورا و پس از آن متوجه او گردیده بود، پرستاری از حضرت سجاد علیه السلام نیز جزئی از برنامه کار او به حساب می آمد چنانچه علامه سید محسن امین

عاملی در کتاب اعیان الشیعه می نویسد: «وكان زينب في وقعة الطف، المكان البارز في جميع الحالات وفي المواضع كلها فهي التي تعرض العليل». برای زینب در حادثه کربلا جایگاه مشخصی در تمام مراحل آن بود، و او بود که از بیمار پرستاری می کرد. بنابراین نام گذاری روز ولادت این بانو، به روز پرستار، از سوی مقامات محترم جمهوری اسلامی انتخابی بسیار شایسته و مناسب است و شایسته تر از آن این است که پرستاران ما در این شغل شریف انسانی زینب کبری علیها السلام را در تمام ویژگیهای اخلاقی و مسئولیتهای اجتماعی، الگو و اسوه خویش قرار دهند و امام ائمت بدلیل جایگاه حساسی که این کار ارزشمند انسانی در جامعه دارا است، نسبت به آن توجه ویژه ای نموده و در بیانات خود نسبت به این قشر زحمتکش و خدمتکار فرموده اند:

«شغل شریف پرستاری از شغل های بسیار شریفی است که چنانچه انسان به وظائف انسانی و شرعی خودش عمل بکند یک عبادتی است که فراز عبادتهای درجه اول است. پرستاری از بیمار امر بسیار مشکلی است ولیکن خیلی ارزشمند است، انسان با یک بیمار بطور محبت، بطور برادری، بطور خواهی مراعات احوال او را بکند و این برای انجام وظیفه انسانی الهی باشد که از عبادات بسیار ارزشمند است، متوجه باشید که شغل شما شغل بسیار شریفی است و از آن طرف مسئولیت هم زیاد است، مسئولیتش را خود شما می توانید جبران کنید به محبت کردن، اینها احتیاج دارند به محبت بیش از اینکه احتیاج به دارو داشته باشند، یک مریضی که از خانه اش آمده است در بیمارستان این مریض خودش را مثل یک غریب می داند، اگر چنانچه این پرستارها با ملامت با رفتار انسانی محبت (آمین) مثل برادر و خواهر با او رفتار کنند این حس غریبت از او منفصل می شود و آرامش برایش حاصل می شود و این آرامش روحی در بهبود او کمک می کند».

بنابراین، همانگونه که از کلام امام بر می آید، شغل پرستاری، شغل شریفی است در صورتی که پرستارها به این وظیفه مهم، به خوبی عمل کنند و خدا را مد نظر قرار دهند و حضرت زینب را، الگو و نمونه قرار دهند، نه اینکه خدای نخواست به جای اخلاق نیکو و خداپسندانه، تند خوئی و ترشروئی و بجای انجام وظیفه، سر باز زدن از وظیفه انسانی خود، تحویل جامعه بدهند که در آن صورت، هیچ رابطه ای بین این گونه پرستاران و حضرت زینب سلام الله علیها نمی ماند، و ما را امید و اتق است که پرستاران مسلمان در سایه جمهوری اسلامی، به تعهد زینب گونه خود هر چه بهتر و هر چه، باشکوه تر ادامه دهند و خدای را در اعمال خود ناظر و حاضر بدانند ان شاء الله.

مقایسه زینب با آسیه

یکی دیگر از بانوان نمونه قرآن آیه همسر فرعون است که در همان سوره «تحریم» می فرماید: «هَـزْرَتِ اللهُ مَثَلًا لِّلَّذِينَ آمَنُوا اَمْرَاتٌ فِرْعَوْنَ اِذْ قَالَتْ رَبِّ اِنِّى لِي عِنْدَكَ يَبْسُؤُا فِى الْحَيٰةِ وَنَجْنِى مِّنْ فِرْعَوْنَ وَعَمَلِهٖ وَنَجْنِى مِّنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِيْنَ». خداوند برای افراد مؤمن همسر فرعون را مثل آورده، آنگاه که به خداوند عرضه داشت! پروردگارا! برابم در جوار قربت در بهشت سخانه ای بنا